

Empirisch onderzoek als verrijking voor de praktijk

Empirisch onderzoek is voor veel juristen onbekend terrein, maar het kan zorgen voor rechtszekerheid, zegt doctoranda Christine Van Roy. 'Al mag je je niet te veel vastpinnen op de resultaten'. De UGent wijdt er op 18 mei 2018 een studiedag aan.

Annelien Keereman

Christine Van Roy zit in de eindfase van haar doctoraat over de factoren waar rechters rekening mee houden bij het opstellen van een verblijfsregeling voor kinderen na de echtscheiding van hun ouders en het effect van de wet van 2006 op de praktijk. Op een studiedag van het Centrum voor Verbintenissenrecht 'Privaatrecht in de praktijk', over het nut van empirisch onderzoek in het recht, komt ze daarover vertellen. Ze voerde voor haar doctoraat een empirisch onderzoek uit bij alle rechtbanken in Vlaanderen die uitspraken doen over de verblijfsregeling van kinderen, in alle soorten situaties: al lang uit elkaar, echtscheiding, met onderlinge toestemming... 'De wet is in artikel 374 BW vrij vaag over waar de rechter rekening mee moet houden: de 'concrete omstandigheden eigen aan de zaak', het 'belang van de kinderen' en het 'belang van de ouders'. Ik vroeg me toen af hoe de magistratuur omgegaan is met het feit dat co-ouderschap na de wetswijziging van 2006 opeens een prioritair karakter kreeg. De politiek dacht de oplossing gevonden te hebben, maar is het effectief zo dat co-ouderschap sindsdien de algemene regel is geworden? En bovendien: waar houden rechters eigenlijk rekening mee? Wat zijn de 'concrete omstandigheden eigen aan de zaak'? Om dat te kunnen nagaan, onderzocht ze de volledige rechtspraak van het jaar 2005, het jaar voorafgaand aan de wet van 2006, en vergeleek die met de rechtspraak van 2013, zeven jaar na de inwerkingtreding van de wet van 2006. 'Mijn promotor professor Senaeve heeft alle voorzitters van de Vlaamse rechtbanken aangeschreven om te vragen of ik alle uitgesproken vonnissen mocht komen inkijken. Zo ben ik overal toegelaten op de griffies van de hoven, rechtbanken en een deel van de vrederechten. Ik heb duizenden vonnissen bestu-

deerd. Als eerste heb ik onderzocht of er na de wet van 2006 zoveel meer vonnissen zijn die co-ouderschap uitspreken. Daarnaast ben ik ook de concrete omstandigheden nagegaan: hanteren rechters in 2013 dezelfde criteria als in 2005, of is daar ook een evolutie in te merken?'

'Mijn doctoraat is niet gebaseerd op zuivere statistiek; we zijn als juristen niet statistisch opgeleid, dus heb ik het redelijk *basic* gehouden: hoe zit het procentueel, waar is het meest naar gekeken. Statistici zullen er wel honend op neerkijken (lacht), maar ik ben blij met de resultaten.'

'In Frankrijk kwam er ook een nieuwe wet, maar die gooide het over een heel andere boeg. De wet reikte in artikel 373-2-11 CCF niet-limitatief een aantal criteria aan om rekening mee te houden bij het bepalen van de verblijfsregeling. In mijn doctoraat onderzoek ik dan ook of de Belgische wetgever dat misschien ook niet beter had gedaan. Is het wel zo goed om aan de rechter op te leggen om co-ouderschap uit te spreken; is het misschien beter om te verplichten om te kijken naar leeftijd/woonplaats/...?'

Zeker voor mensen uit de praktijk is empirisch onderzoek heel verrijkend, maar zoek er geen regels in.

GEEN TRADITIE

Voor de studiedag heeft Van Roy één criterium uitgelicht om te bespreken: de leeftijd van het kind. 'In welke mate wordt daar rekening mee gehouden? Is er echt verschil tussen kinderen van 4 of 14 jaar? Het is een belangrijk criterium gebleken, de rechtspraak houdt er veel rekening mee. Bovendien is de rechtspraak heel

De leeftijd van het kind is een belangrijk criterium gebleken, de rechtspraak houdt er veel rekening mee.

samenhangend, dat vond ik zeer interessant. Er is ook een groot verschil tussen 2005 en 2013, op die acht jaar was er een enorme groei: in 2013 werkt men veel accurater en specifiek met de leeftijd.'

Wat is het volgens u het belang van empirisch onderzoek in het recht? Moet het een belangrijkere plaats krijgen, want op dit moment is er geen traditie? 'Het zou verrijkend zijn, in die zin: het uitvoeren van empirisch onderzoek in een rechtstak zoals het familierecht kan eventueel zorgen voor meer rechtszekerheid. Als je als magistraat wat worstelt met een zaak - bijvoorbeeld: er zijn twee kindjes van 6 en 8, maar ook nog een baby van 2 - ga je dan vooral rekening houden met de grotere kinderen of vooral met de baby, bij wie de moederhechting nog groter is? Het kan verrijkend zijn om een blik te werpen op de resultaten van een groot em-

“

pirisch onderzoek om te kijken hoe collega's daar tegenover staan. Misschien ga je erin mee, misschien niet. Elk dossier is verschillend, en dat is misschien in het bijzonder zo voor de omgangsregeling. Er is bijvoorbeeld vaak discussie over dat de onderhoudsbijdrage zo kan verschillen van rechtbank tot rechtbank, maar ook daar zijn geen twee dossiers hetzelfde.'

'Empirisch onderzoek heeft zijn waarde, maar je mag je niet te veel op de resultaten vastpinnen. Je kunt er heel veel uit leren, zeker voor mensen uit de praktijk is het heel verrijkend, maar zoek er geen regels in. Recht blijft nog altijd een menswetenschap, waarin mensen werken en oplossingen zoeken voor mensen. Geen twee situaties zijn hetzelfde. Er is geen 'regel' voor kinderen van 9 jaar of voor kinderen van 15 jaar. Daarvoor is het te weinig een exacte wetenschap.'

Christine Van Roy komt spreken op de studiedag van het Centrum voor Verbintenissenrecht 'Privaatrecht in actie', op 18 mei 2018, in de Academieraadzaal van de Universiteit Gent, Voldersstraat 9, 9000 Gent

www.law.ugent.be/gandaius/gpv

Biografie

NAAM

Christine VAN ROY
° 1978

LOOPBAAN

- Licentiaat Rechten (2001)
- Licentiaat Notariaat (2002)
- Advocaat (2002-2015)
- Assistentie, KU Leuven (2009-2016)
- Magistraat (sinds 2016)

TAALTIP
Karl Hendrickx

Niet overgaan tot ontkenning tenzij niet anders mogelijk

uristen hebben bij het grote publiek soms een negatief imago. Ze zijn

komen. Toch gaat het hele artikel waarin dat tweede lid opgenomen is, juist

missie die verslag uitbrengt slechts toegepast, indien deze op voorstel